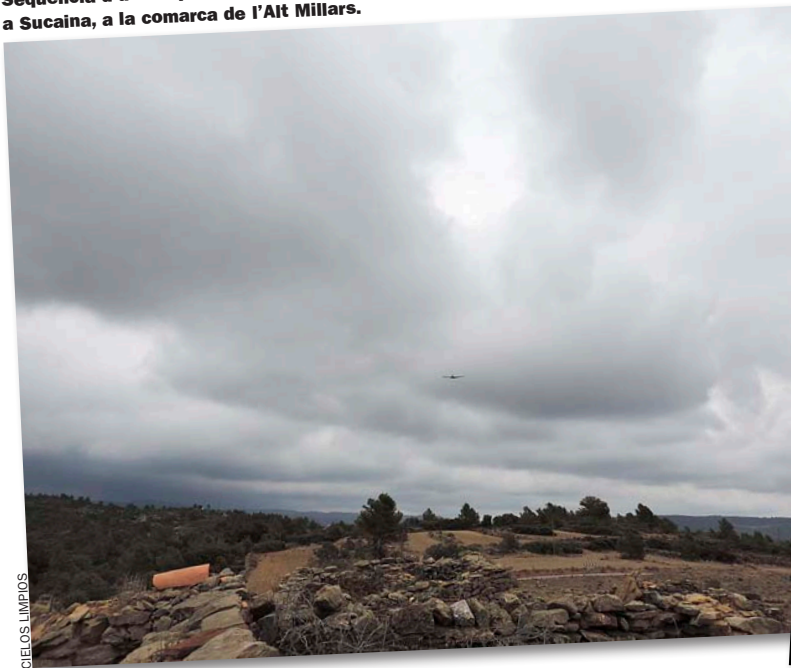

Seqüència d'una suposada avioneta destrossatempestes a Sucaina, a la comarca de l'Alt Millars.

CIELOS LIMPIOS

Diuen els qui les han vistes que aquestes avionetes apareixen en les zones de l'interior quan amenaça de caure una bona calamarsada. Després del seu pas, la borrasca s'esvaeix. Al darrere, diu la gent dels pobles, hi ha les companyies d'assegurances agràries. Són les avionetes destrossatempestes un mite rural o són una pràctica que es vol mantenir oculta? Per primera volta, la Guàrdia Civil ha iniciat una investigació sobre això.

“**E**xistir, existeixen. I la gent que diga el que vulga”. Pepe Piquer sap bé de què parla. Ramader de professió, veí de la Mata, passa bona part del dia en contacte amb la natura. En els més de 20 anys que fa que exerceix l'ofici ha vist en moltes ocasions allò que alguns es miren amb condescendència: avionetes que s'apropen als núvols, descarreguen algun tipus de substància –iodur de plata– i fan avortar una tempesta que amenaçava de descarregar granís. “Fa temps que passa en aquesta comarca. El 1994, amb més gent del Sénia, es va intentar muntar una plataforma”, exposa Piquer.

Aquest ramader no és l'únic que, a la comarca dels Ports, diu haver albirat

El misteri de les avionetes destrossatempestes

aquests aparells voladors. Per poc que es pregunte entre la gent que freqüenta el camp, són molt els testimonis que sorgeixen amb relats que descriuen un mateix patró: núvols que apunten calamarsades, avionetes que s'hi apropen i s'hi endinsen i l'amenaça que s'esvaeix. La història ja fa més de dues dècades que dura i ara ha agafat una volada

especial a la comarca de l'Alt Millars, on un grup de veïns s'han mobilitzat per cridar l'atenció sobre les anomenades “avionetes destrossatempestes”.

El rebombori que han organitzat els veïns de l'Alt Millars és tal que el passat juny el diputat de Compromís, Joan Baldoví, va registrar una pregunta al Congrés on es qüestionava el

Govern espanyol sobre l'assumpte. La resposta fou que ni el Ministeri de l'Interior ni el de Medi Ambient tenien constància d'aquesta mena de pràctiques. Tanmateix, a finals de setembre la Guàrdia Civil va anunciar que obria una investigació.

Remoure cel i terra. La del temps i els homes sempre ha estat un relació difícil. Ja fóra a base d'enginy tècnic o de superstició, els éssers humans hem fet mans i mànegues per deslliurar-nos dels episodis climàtic extrems, entre els quals, les calamarsades. Als territoris que formaven la corona catalano-aragonesa fins no fa gaire es tractava de protegir els camps amb rams beneïts o es disparaven tirs als núvols amb bales de cera de ciris beneïts. També hi havia, és clar, un toc de campana especial per quan amenaçava pedra. I encara, a molts municipis, resten edificacions que, amb nomenclatures diferents –torres de conjurar, torre de nublos,...– s'utilitzaven per fer conjurs contra les tempestes. Això per no parlar de les devocions a santa Bàrbara. Superades les pràctiques més supersticioses, l'ésser humà s'ha dotat d'altres mètodes més científics per defugir els mals del cel. A principis del segle XX, per exemple, a França

i Àustria, es va popularitzar l'ús de canons de soroll per trencar el granís; mentre que a Itàlia, entre la dècada dels 50 i els 60, es disparaven explosius al núvol quan començaven a caure els primers calabruixos.

Una polèmica que s'envola. En l'actualitat, s'utilitzen avionetes que llancen iodur de plata per tal d'espantar les calamarsades? Segons molta gent del món rural, sí. D'acord amb el seu relat, les companyies asseguradores les utilitzen per tal d'interferir en el procés de generació de les tempestes. El mètode és, segons aquesta teoria, senzill: quan es detecta una formació nuvolosa potencialment perillosa, es fa enlairar una avioneta que hi escampa iodur de plata sobre el nucli, la qual cosa evita la creació de pedra, però també, segons afirmen des del món rural, provoca una sequera induïda.

“Les avionetes destrossatempestes ens provoquen un greu perjudici a les zones d'interior”, assegura Salvador Gallur, que és portaveu de la plataforma que s'ha organitzat a l'Alt Millars. Aquest veí de Cortes d'Arenós creu

que al darrere de les avionetes hi ha les asseguradores agràries que volen evitar les pedregades en les zones del litoral on hi ha les grans extensions de cultiu però també les companyies privades de gestió de l'aigua i de construcció de transvasaments, que, diu, “volen traure profit econòmic de l'escassetat d'aigua”. “Malauradament –assegura Beatriz Nadal, que és advocada de l'associació Anecil, Associació Nacional Espanyola de Cels Nets [vegeu requadre en pàgines 48 i 49]– aquest tipus d'activitat està emparat pel reial decret que aprova el reglament d'articles pirotècnics i cartutxeria de l'any 2010. Això provoca certa impunitat i dificulta el treball que hauria de fer el Seprona”. Des d'aquesta associació temen, a més, que les suposades fumigacions no tinguin conseqüències per a la salut de les persones.

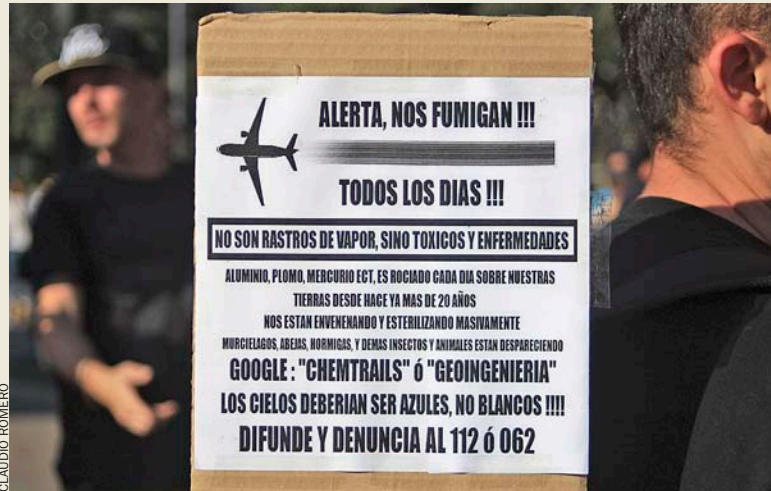
El fet que els aeròdroms propers a la zones on suposadament circulen les avionetes no tinguin constància de l'enlairament d'avionetes d'aquestes característiques alimenta el misteri i les suspicàcies sobre aquesta suposada pràctica. Aquest setmanari ha preguntat sobre la qüestió a diverses companyies d'assegurances agràries i han afirmat que en cap cas no s'ha utilitzat aquesta

Una conspiració celestial

I si les avionetes destrossatempestes formaren part d'una estratègia mundial més àmplia fomentada pels poders polítics i econòmics destinada a controlar el clima mitjançant la intervenció humana en el cel? Això és, almenys, el que defensen des d'Anecil (Associació Nacional Espanyola Cels Nets), una entitat sense ànim de lucre fundada l'any passat que aplega persones preocupades per

l'anomenada geoenginyeria que, segons ells, es practica als nostres cels. Aquesta disciplina consisteix en la manipulació intencional, a gran escala, dels sistemes naturals de la terra amb l'objectiu últim d'extraure'n algun tipus de benefici econòmic o geoestratègic. D'acord amb aquesta teoria, el canvi climàtic és un invent, un mantra estès entre l'opinió pública internacional amb l'objectiu últim d'aplanar el camí per a l'aplicació d'aquestes tècniques.

La geoenginyeria pot sonar, a primera vista, a ciència-ficció. Tanmateix, el ben cert és que fa ja molts anys que

Un cartell de la manifestació que va organitzar Anecil contra les fumigacions massives a Barcelona el 27 de setembre passat

la comunitat internacional ho avalua com una possible alternativa per apaivagar l'escalfament global. El 1965, el Comitè Assessor Científic del president dels Estats Units, en un informe titulat "Restoring the Quality of Our Environment" (considerat el primer reconeixement d'alt nivell de l'existència de l'escalfament global) suggeria la possibilitat de dispersar partícules reflectants

en els mars tropicals amb l'objectiu últim de generar un "canvi climàtic compensatori". D'aleshores ençà, aquest camp d'investigació s'ha anat eixamplant fins a acollir una panòplia de tècniques que semblen extretes d'una novel·la d'Isaac Asimov. Vessar pedra calcària a l'oceà per canviar-ne l'acidesa i que així pugui absorbir més CO₂; cobrir els deserts amb plàstic blanc per reflectir la llum del sol; posar en mar entre 5.000 i 30.000 naus amb turbines a llançar aigua salada per blanquejar els núvols i desviar la llum solar, són algunes de les possibilitats estudiades.

tècnica de dissuasió de les pedregades. Vicent Goterris, responsable de la Unió de Llauradors a Castelló, no s'atreveix a donar ni a restar credibilitat a les denúncies dels veïns de les zones d'interior, però opina que "si hi ha sospites fermes que això està succeint, el que l'administració hauria de fer és aclarir si aquest mètode s'utilitza o no per tranquil·litzar l'opinió pública". Salvador Gallur es queixa: "Menysten les nostres denúncies perquè arriben des del món rural". L'advocada d'Anecil, Beatriz Nadal, recorda que aquesta pràctica pot ser perseguible judicialment perquè viola diverses convencions internacionals, com ara la Convenció de les Nacions Unides sobre la prohibició d'utilitzar tècniques de modificació ambiental de l'any 1975. Aquesta alacantina adverteix que les avionetes destrossatempestes són "geoenginyeria a baixa cota".

Una llegenda rural? Des del món científic es veu la suposada existència d'aquestes avionetes amb una barreja de cautela i incredulitat. Perquè, si bé el iodur de plata és un mètode efectiu –però amb limitacions– per desfer les tempestes, escampar-lo mitjançant avionetes resultaria car, tècnicament inviable i, sobretot, molt perillós. De fet, que el iodur de plata s'ha utilitzat recurrentment com a mètode anti-bruixonades és cosa ben sabuda en el món agrari. És més, hi ha molta literatura científica sobre això. A les Terres de Ponent, fins 2005, es va utilitzar aquest component com a complement a altres sistemes com ara les xarxes anticalamarsa. Es tractava de 50 generadors terrestres connectats per una emissora central i gestionats per una entitat anomenada Associació de Defensa Vegetal Terres de Ponent. Els

dies i les hores que l'Institut Nacional de Meteorologia determinava que n'hi havia risc s'encenien i emetien iodur de plata. Al País Valencià, fins fa dues dècades, molts masovers tenien a casa seua una mena de coets que contenien aquest component i que es llançaven a conveniència.

Jeroni Lorente, catedràtic de física de l'atmosfera de la Universitat de Barcelona, ha dedicat moltes hores a estudiar el comportament del iodur de plata. "L'ús d'avionetes –diu– difícilment resultaria rendible. Caldria, en primer lloc, que l'aparell estiguera aparcat molt prop d'on hi ha la tempesta; en segon lloc, hauria de dur unes quantitats massa grans de iodur; i en tercer lloc, és quasi impossible que una avioneta pugui mantenir l'estabilitat volant dins d'un núvol on s'està formant una tempesta. No crec que

Complot o realitat. Entre totes aquestes tècniques també n'hi ha que consisteixen en el lliurament a l'atmosfera de determinades partícules. I és contra aquestes tècniques que es posicionen organitzacions com Anecil. Segons explica Rodrigo Cassaniti, vice-president de l'associació, s'està produint una "gravíssima manipulació climàtica" a través d'avions que expulsen determinats components. Segons Cassaniti, "en els últims anys hem patit fumigacions massives en tot el planeta, amb diverses finalitats. Això és perjudicial per a l'equilibri natural del planeta, però també per a la salut humana perquè s'està llançant bari, àcid sulfúric, alumini, etcètera". D'acord amb Anecil, la major part de mitjans de comunicació no parlen sobre aquest tema i els científics "amaguen l'existència d'aquestes tècniques perquè estan coaccionats o directament vinculats amb aquests negocis". Set de cada 10 núvols, segons aquesta organització, són generats per l'activitat humana i una part d'aquests són fumigacions invisibles a l'ull humà. Al portal Youtube, cercant per "chemtrails", es poden trobar molts vídeos casolans d'avions que, suposadament, ens reguen amb tot de partícules contaminants.

Tanmateix, els científics preguntats per EL TEMPS sobre aquestes qüestions resten credibilitat a les teories *conspiratives* d'Anecil. "És molt difícil que mitjançant geoenginyeria es pugui actuar sobre el clima", assegura Jeroni Lorente, catedràtic de física de l'atmosfera de la Universitat de Barcelona. El físic Jordi Mazón, de la Universitat Politècnica de Catalunya, autor de diversos llibres de divulgació científica sobre els fenòmens atmosfèrics, creu que "la geoenginyeria s'ha convertit en una mena de dogma de fe" que ha alimentat una "paranoia" que "no té fonament científic". Associacions com Anecil, diu Mazón, "manipulen les dades científiques d'acord amb la seua conveniència". Sap bé del

que parla: ell mateixa va publicar una investigació en què deia que dels 10 tipus de núvols que hi ha, l'activitat humana pot produir-ne set. "D'ací, Anecil en va extraure que set de cada 10 núvols que hi ha al cel són generats per l'home!", es lamenta Mazón.

A més, explica Mazón, l'obsessió per les esteles que deixen els avions –segons Anecil es tracta de fumigacions– no té fonament científic. "Quan un avió crema querosè, allibera vapor d'aigua i partícules. Aleshores el vapor es sublima al voltant de les partícules i es converteix en cristalls de gel. I és per això que quan passa un avió deixa una mena de fum blanc, no perquè ens estiga fumigant", explica Mazón. La intensitat de la cua blanca, diu, depèn de la temperatura de l'atmosfera en què circula l'avió. "Com més fred és l'aire, més perdura en el temps". I hi afegeix: "És més senzill del que ens volen fer veure els conspiranoics. És una qüestió purament física". Segons aquest professor de física, si a hores d'ara hi ha més deixants al cel que no abans és perquè "senzillament hi ha més trànsit aeri".

Des d'Anecil, però, estan convençuts que hi ha alguna cosa més que simple condensació d'aigua. Recorden que a Itàlia, per exemple, el senador Domenico Scilipoti va denunciar l'any 2014 que el govern de Romano Prodi havia signat un acord amb Estat Units per fer "experimentació climàtica"; o que el general Fabio Mini, ex-comandant de l'OTAN, va dir que els exèrcits estan utilitzant el clima com a armament per controlar les nacions; o que l'exèrcit americà va realitzar l'any 1996 un informe anomenat "El clima com a multiplicador de forces. Controlar el clima el 2025". "Se'ns intenta difamar; ens posen tota mena de traves; ens volen ridiculitzar... –diu Rodrigo Cassaniti–. Però alguna cosa està passant i no volen que ho sapiguem".

compensara". Amb tot, però, Lorente evita afirmar que tot plegat es tracte d'una llegenda rural.

Mentrestant, els qui defensen l'existència d'aquests aparells asse-

guren que, només a les comarques de Castelló, se'n veuen dos o tres de mitjana cada dia. "Això és com allò dels voltors –es queixa el ramader Pep Piquer–. Advertíem de feia

temps que atacaven el ramat i ningú no ens creia. I al capdavall va resultar que era veritat".

Violeta Tena

Cines Babel Vicente Sancho Tello, 10. · València

A most wanted man

d'Anton Corbijn

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

<p>Si ets subscriptor d'EL TEMPS : 4,40 € De dilluns a dijous i 6€ cap de setmana. <small>(Cal acompanyar el justificant de pagament)</small></p>	<p>Si ets lector d'EL TEMPS: 5,60€ de dilluns a dijous excepte vespra de festiu i festius.</p>
---	--

